

Ruimte voor Zon, Biodiversiteit en Landschap

Workshop kennisfestival 2 juni 2022

Hans Schiphorst (Energiecoöperatie Oldemarkt)

Wendy Oude Vrielink (Natuur en Milieu Overijssel)

Wat gaan we doen?

- Belangrijkste ontwikkelingen
- Aanpak van zonnepark De Boterberg in Oldemarkt
- Interactie: Hoe kun je hier zelf mee aan de slag?

Waarom?

- Ruimte voor zonnenvelden is nodig
- Andere opgaven: landbouw, biodiversiteit, wonen, recreatie

Kansen:

- Beter ruimtegebruik
- Meer landschappelijke kwaliteit
- Meer draagvlak

GEDRAGSCODE ZON OP LAND

GREENPEACE

de natuur en
milieufederaties

Vogelbescherming
NEDERLAND

milieudefensie
voor veranderaars

NATUUR
& MILIEU

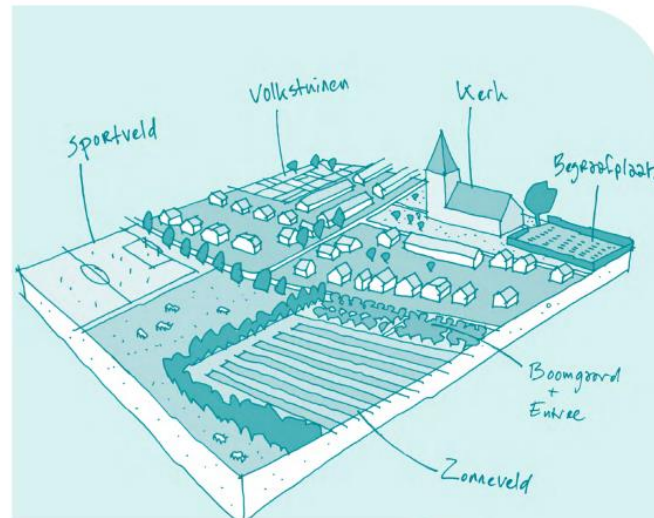
Natuurmonumenten

- 1 NO REGRET**
 - DAKEN
 - ONBENUTTE BEBOUWDE LOCATIES
 - OP INFRASTRUCTURELE WERKEN
- 2 ZORGVULDIG INPASSEN**
 - LANGS INFRASTRUCTURELE WERKEN
 - INDUSTRIËLE PLASSEN
 - PAUZELANDSCHAPPEN
- 3 COMBINEREN OP GEVOELIGE LOCATIES**
 - LANGS STADS- OF DORPSRAND
 - MINDER EFFICIENTE LANDBOUWGROND
 - ANDERE PLASSEN
 - BUFFER RONDOM NATUURGEBIEDEN
 - RECREATIEGEBIEDEN
- 4 GROOTSCHALIG ENKELVOUDIG**
 - PRODUCTIEVE LANDBOUWGROND

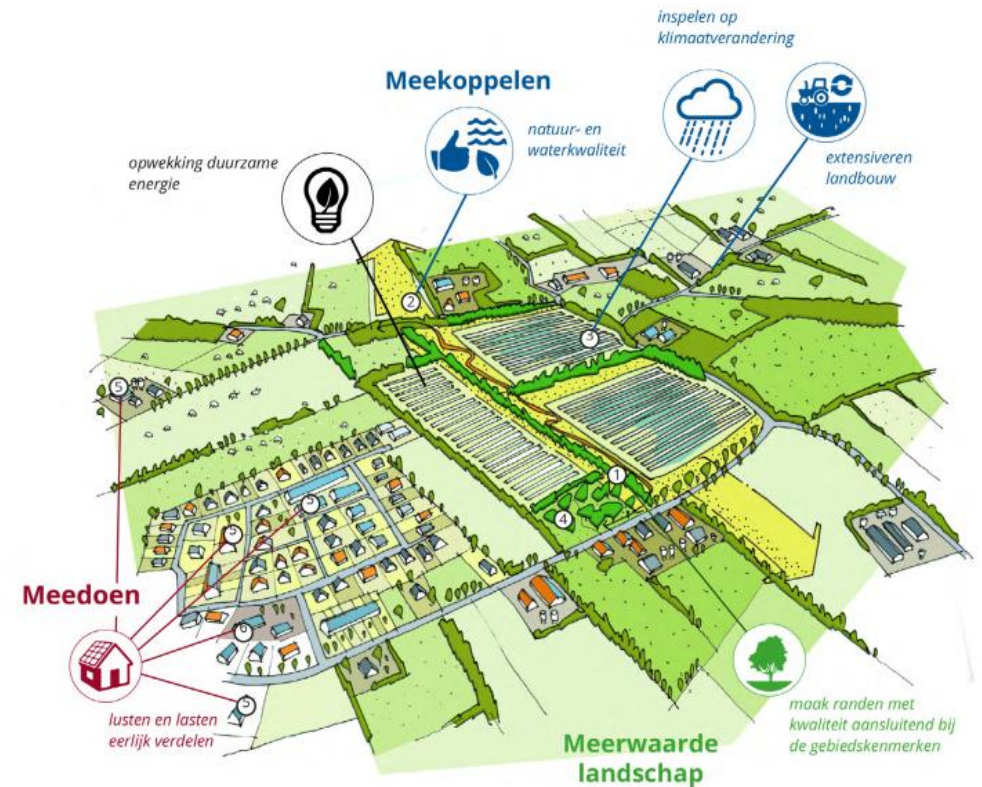
Zonneladder provincie Overijssel

- Stimuleren
- **Combineren**
- Limiteren

Handreiking zonnenvelden

Toepassing van de Overijsselse zonneladder en kwaliteitsimpuls zonnenvelden

Actuele ontwikkelingen

Regeerakkoord: “Zonnepanelen op land staan we alleen toe, als multifunctioneel gebruik van dat land mogelijk is”

Minister Jetten: ‘Zonneparken zonder dubbelfunctie ongewenst, mogelijk instructieregel op komst’

Grondgebonden zonnepanelen zonder dubbelfunctie zijn ongewenst. Het kabinet gaat medeoverheden daarom helpen bij de toepassing van de zonneladder en sturing op multifunctioneel ruimtegebruik.

Dat meldt minister Jetten [in de Zonnebrief](#) die hij heeft toegestuurd aan de Tweede Kamer.

Combineren, waar kun je aan denken?

Voedsel - Duurzaamheidspark Oss

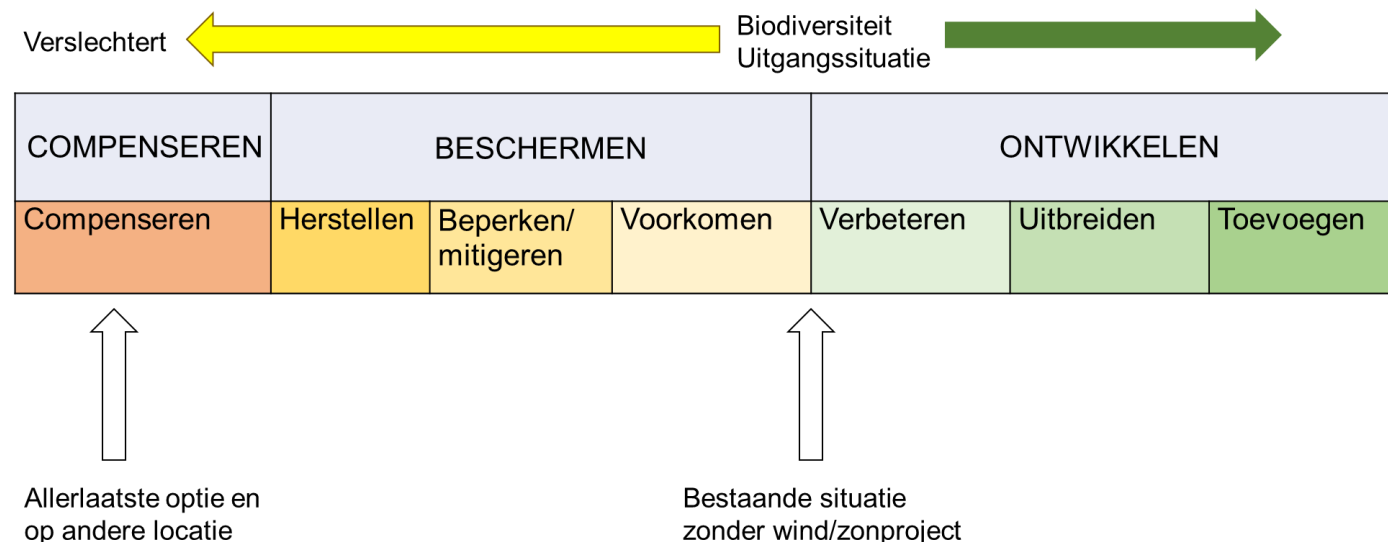
Infrastructuur - Solar Parking Culemborg

Biodiversiteit – Solarpark de Kwekerij

Natuurinclusieve energietransitie

- Natuurwaarde versterken
- Negatieve gevolgen vermijden of mitigeren

ECOcertained Solarlabel

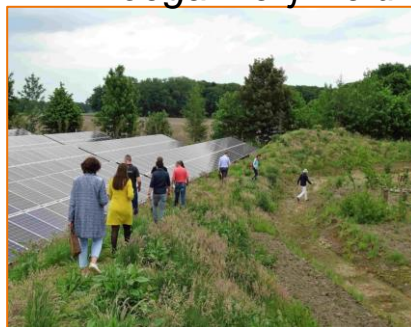
- Biodiversiteit versterken
- Monitoring biodiversiteit

Energietuinen

Een energietuin is een integraal ontworpen, multifunctionele plek waar duurzame energie wordt opgewekt, wordt gerecreëerd en waar ruimte is voor natuur, beleving en educatie.

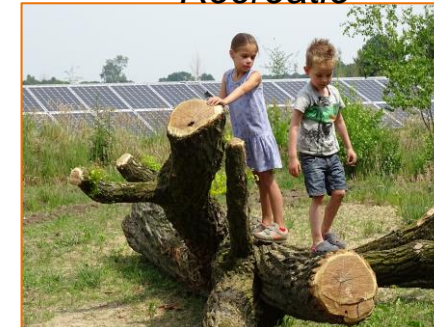
Toegankelijkheid

Biodiversiteit

Recreatie

Educatie

Voedselbos/moestuin

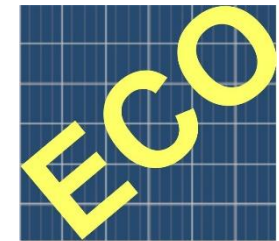

Participatie

Aanpak van zonnepark de Boterberg

Energie Coöperatie Oldemarkt

ECO Energie Coöperatie Oldemarkt U.A.

Lokale Energie
Overijssel

Workshop mooie en diverse zonnevelden

Holland Solar

Zo dragen zonneparken bij aan de ecologie van Nederland

Afspraken Gedragscode Zon op Land

Aandacht voor natuur bij het ontwerp en beheer

- Werk waar mogelijk samen met lokale en nationale natuur- en milieuorganisaties;
- Geef klein wild (fazanten, hazen, vossen, etc.) de mogelijkheid om parken binnen te gaan en te verlaten;
- Zaai het grondgebied rondom het zonnepark in met inheemse bloemen- en kruidenmengsels en maai bij voorkeur na de bloeitijd, afgestemd op de voedselrijkdom in de bodem;
- Bevorder het gebruik van nestkasten, insectenhôtels etc.

Werken aan een integrale landschapsopgave

- Ontwikkel niet in Natura 2000 natuurgebied en nationale parken;
- Indien er wordt ontwikkeld in overig natuurgebied, zoals gebieden van het Natuurnetwerk, beschermde landschappen en weidevogelkerngebieden is er vooraf uitvoerig overleg met de landschapsarchitect van de provincie voor een goede inpassing. Hier mag alleen een zonnepark ontwikkeld worden als er sprake is van aantoonbare verbetering van de ecologie in het landschap.

Voorkomen verdroging bodem

- Minimaal 25% van de grondoppervlakte is onbedekt gelaten;
- Water wordt teruggeleid en gelijkmatig over de bodem verdeeld;
- Door het realiseren van een zonnepark op veenweidegrond wordt het op die locatie mogelijk om het waterpeil te verhogen, waardoor CO2-uitstoot door veenoxidatie kan worden voorkomen.

Geen gebruik pesticiden en herbiciden

- Er worden geen pesticiden en herbiciden gebruikt, waardoor het natuurlijke evenwicht in een lokaal ecosysteem de kans krijgt om zich te herstellen.

Exloo

Locatie park:
Exloo

Startdatum project:
2020

Naam ontwikkelaar:
GroenLeven

Samenwerking met externe partijen: Ecologisch bureau Faunax, begrazingsbedrijf De schapen van Paramoudra en constructie- en hoveniersbedrijf Avitec.

"Door groot te denken, goed te doen en daadkrachtig te zijn willen wij met vindingrijke oplossingen oprecht een bijdrage leveren aan een betere en schonere wereld voor komende generaties."

Hoe zag het land eruit voordat het zonnepark is ontwikkeld?

Lokale agrariërs hebben initiatief voor de ontwikkeling van een zonnepark genomen door hun minst vruchtbare grond in een poule te verenigen en een aanbesteding in de markt uit te zetten.

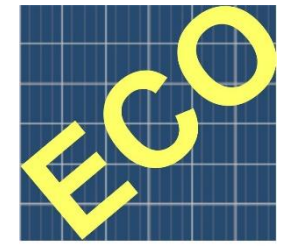
Welke ecologische initiatieven zijn er in het zonnepark ondernomen?

Van de 65 hectare is maar liefst 11 hectare ingericht als ecologische zone, inclusief natuurvriendelijke oevers, amfibieënpoelen, wildakkers, bijenwanden en het aanplanten van diverse inheemse rode lijst soorten, zoals

met langjarige inheemse kruidenmengsels op strategische locaties.

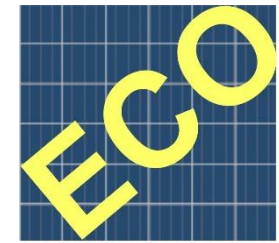
Wat is het effect van die initiatieven?

Allereerst wordt er aanzienlijk minder CO2-uitstoot verwacht, aangezien er samen met het waterschap is gekozen om het waterpeil te verhogen. Daarnaast is de beheerwijze afgestemd op de specifieke locatie: in de ecologische zone buiten het hekwerk zal enkel na de bloei worden begrazen/gemaaid. Binnen het zonnepark is gekozen voor een combinatie van drukbegrazing (in het noorden) en maaien en opstaan (in het zuiden). Daarmee kan het zuidelijke gedeelte langzaam maar zeker weer schrale, wat bevruchtelijk is voor de

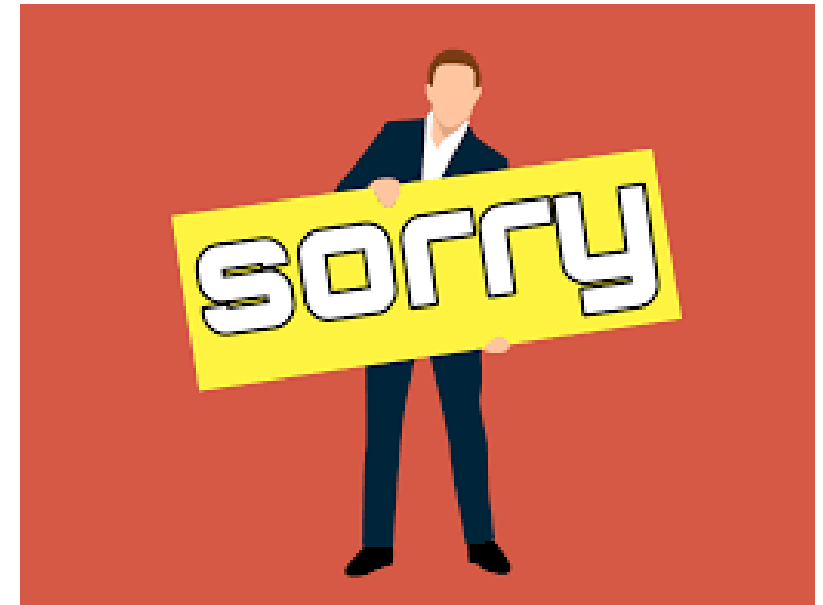
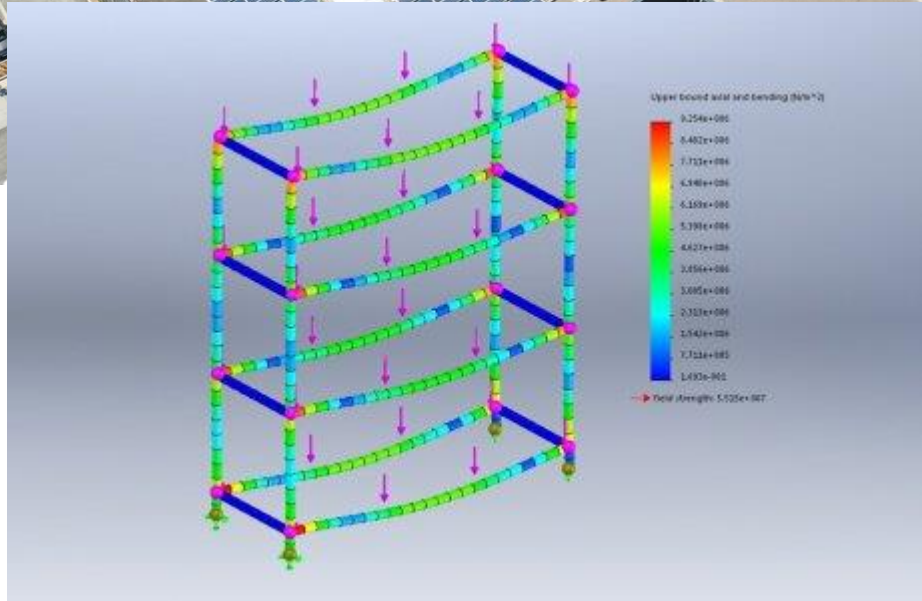
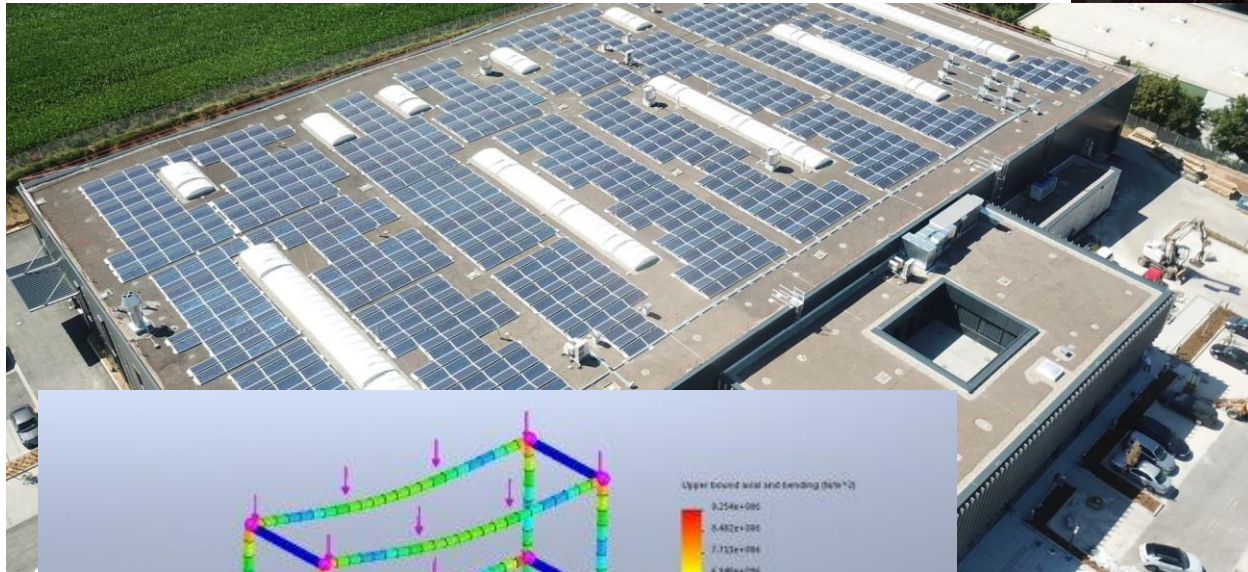

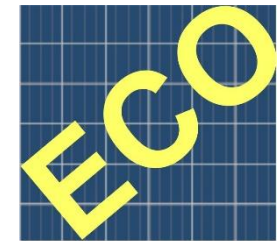
ECO Energie Coöperatie Oldemarkt U.A.

ECO Energie Coöperatie Oldemarkt U.A.

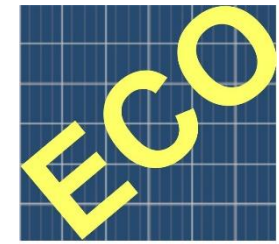

ECO Energie Coöperatie Oldemarkt U.A.

Publiek-private samenwerking
gemeente Steenwijkerland en
Energie Coöperatie Oldemarkt

Het nieuwe zonnepark van Oldemarkt ligt naast het dorp. © Foto Freddy Schinkel

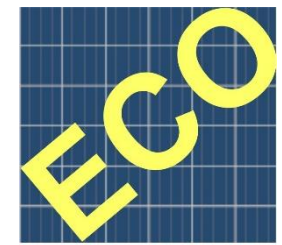
ECO Energie Coöperatie Oldemarkt U.A.

Twee doelen:

bijdragen aan biodiversiteit

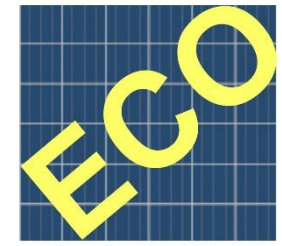
draagvlak bij inwoners

ECO Energie Coöperatie Oldemarkt U.A.

ECO Energie Coöperatie Oldemarkt U.A.

Onze duurzame bijdrage

Zonnepark de Boterberg

Dit zonnepark bestaat uit ongeveer 1500 zonnepanelen, bij elkaar ruim 150 vierkante meters.

Met dit zonnepark worden jaarlijks ongeveer 1 miljoen kWh aan duurzame elektriciteit opgewekt. Dat is net zo veel als het op een jaar aan drie huishoudens te leveren is. Het zonnepark draagt bij aan de duurzame transitie van de regio en is een voorbeeld voor de regio op het gebied van duurzaamheid.

Dit zonnepark is opgesteld op een terrein dat vroeger een oude boerderij was. Het zonnepark is nu een onderdeel van de natuur.

Steenwijkerland

ECO

Dit zonnepark is een gemeenschappelijk initiatief van de Energie Coöperatie Oldemarkt U.A. en de gemeente Steenwijkerland. Meer info: www.eco-oldemarkt.nl

We helpen de natuur een handje!

Zonnepark de Boterberg

Hier wordt niet alleen elektriciteit opgewekt, maar we leveren ook een bijdrage aan biodiversiteit. Aan de bovenzijde van dit zonnepark is een bloemrijk kruidenmengsel ingezaaid. Niet alleen een mooi gezicht, maar ook een voedselbron voor insecten en voor kleine zongvogels en vogels die van die insecten leven.

Aan de achterzijde van dit park – op de ranoer-ploek – is een pool aangelegd waar kikkers, padden en salamanders het naar hun zin hebben. Een insectenhotel en roestkast bieden extra schuil- en broedmogelijkheden.

Steenwijkerland

ECO

Dit zonnepark is een gemeenschappelijk initiatief van de Energie Coöperatie Oldemarkt U.A. en de gemeente Steenwijkerland. Meer info: www.eco-oldemarkt.nl

Beheerplan Zonnepark de Boterberg

Vastgesteld d.d. 18-12-2021
Hans Schiphorst, voorzitter Energie Coöperatie Oldemarkt
Chris teurling, gemeente Steenwijkerland

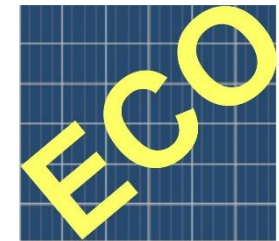
Doelen:

Amfibieënpool
Schraalgrasland
Akkerranden 1^e jaar

Aanpak gebaseerd op systematiek Subsiestelsel Natuur en Landschap

Daarmee ook een heldere basis voor een financiële paragraaf

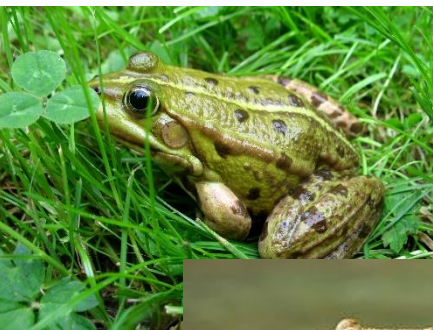
Energie Coöperatie Oldemarkt is opdrachtnemer en uitvoerder van terreinbeheer

ECO Energie Coöperatie Oldemarkt U.A.

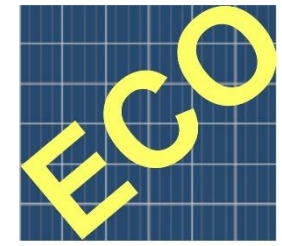
Amfibieën poel

ECO Energie Coöperatie Oldemarkt U.A.

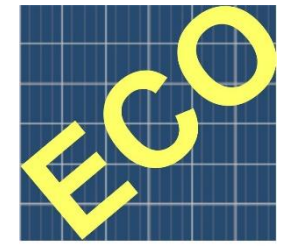
ECO Energie Coöperatie Oldemarkt U.A.

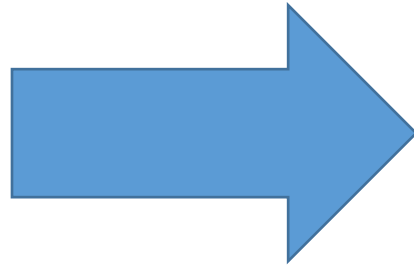

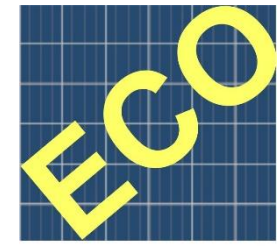
ECO Energie Coöperatie Oldemarkt U.A.

ECO Energie Coöperatie Oldemarkt U.A.

ECO Energie Coöperatie Oldemarkt U.A.

Inzet vrijwilligers problematisch

Uitbesteding werk

Welke mogelijkheden zie jij?

- Wat zou je zelf/nog meer kunnen doen?

Welke mogelijkheden zie jij?

- Wat zou je zelf/nog meer kunnen doen?
- Wat heb je nodig om hiermee aan de slag te gaan?
- Wie kan hierbij helpen?

Hoe realiseren?

- Integraal ontwerpen, of kleine stapjes
 - Ruime opzet, ruimte tussen zonnepanelen
 - Lichtinval en gelijkmatige neerslagverdeling
 - Inheemse kruidenrijke vegetatie
 - Nest- en schuilgelegenheden
 - Waterelementen met microreliëf
 - Natuurvriendelijke omheining en faunapassages
 - Beheerplan, verschrallen, minder maaien en begrazen

Financiële ruimte

- Multifunctioneel gebruik
- CO2-certificaten
- Groenfonds
- Natuur- subsidie of compensatie
- Onderzoek naar kwaliteitsbudget binnen SDE++

Welke mogelijkheden heb jij?

- Wat zou je zelf/nog meer kunnen doen?
- Wat heb je nodig om hiermee aan de slag te gaan?
- Wie kan hierbij helpen?

Interessante links

- <https://hollandsolar.nl/u/files/gedragscode-zon-op-land.pdf>
- https://www.natuurenmilieuoverijssel.nl/wp-content/uploads/sites/16/2020/09/19933_Ontwikkelprincipes_RES_V4.pdf
- <https://solarmagazine.nl/nieuws-zonne-energie/i27234/minister-jetten-zonneparken-zonder-dubbelfunctie-ongewenst-mogelijk-instructieregel-op-komst>
- <https://hollandsolar.nl/u/files/brochure-ecologie-zo-dragen-zonneparken-bij-aan-de-ecologie-van-nederland.pdf>
- <https://www.brabantgeeftenergie.nl/projecten/duurzaamheidspark-oss/>
- <https://www.energietuinen.nl/>
- <https://ecoldemarkt.nl/zonnepark-de-boterberg>